

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Освітня програма	29245 Історія та археологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	032 Історія та археологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	29245
Назва ОП	Історія та археологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Квітковський Віктор Ігорович, Бородіна Тетяна Миколаївна, Дружкова Ірина Сергіївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	<i>не застосовується</i>
Дати візиту до ЗВО	21.02.2022 р. – 23.02.2022 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП https://drive.google.com/file/d/1MbFf_O-83kTTIRYn6bEl9B18ZoCnzGcC/view

Програма візиту експертної групи <https://drive.google.com/file/d/1QnjP1Zlvi6055p1lwsaybFpye6KG-6Nr/view>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

В ЧНУ надаються освітні послуги за спеціальністю 032 Історія та археологія на усіх трьох рівнях вищої освіти, відповідно ОП «Історія та археологія» спеціальності 032 Історія та археологія є базовою частиною цієї підготовки, тому її важливість є непересічною. Підготовка здобувачів вищої освіти за даним фахом має значне наукове, науково-методичне, практичне підґрунтя. ЕГ дійшла висновку, що ОП відповідає діючим критеріям, а виявлені недоліки та надані рекомендації не є підставою для відмови в акредитації.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Мета ОП узгоджується з місією та стратегією ЗВО, вони повністю корелюються зі спеціальністю. Програма є типовою, однак регіональні та мовні елементи додають їй унікальності, її структура чітка. ОП враховує діючий освітній стандарт та дозволяє отримати визначені ним результати навчання. Все це дозволяє готувати висококваліфікованого фахівця, який є конкурентним на ринку праці. ОП дає можливість вільного формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів. Сильною стороною ОП є система практик в провідних закладах історико-археологічного профілю. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню цілей та ПРН та відповідають вимогам студентоцентрованого підходу; всі учасники освітнього процесу дотримуються правил академічної доброчесності; інформування здобувачів щодо організації освітнього процесу здійснюється на високому рівні. На ОП є можливість обирати для вивчення додаткової мови та поглиблювати свої знання з англійської мови. Це сприяє залученню здобувачів до участі у міжнародних академічних подіях. ЗВО є учасником проекту американських рад з міжнародної освіти. В цілому створені сприятливі умови для поєднання навчання та дослідження. Здобувачам вчасно, доступно та зрозуміло доноситься інформація стосовно навчання, оцінювання та механізму дій в разі виникнення конфліктних ситуацій. Правила проведення контрольних заходів є чіткими та зрозумілими. ОП забезпечена якісним НПП, які є фахівцями у своїй спеціалізації, провадять академічні дослідження, результати яких імплементують в читання власних курсів. НПП регулярно підвищують свою академічну та професійну кваліфікацію. ЗВО має прозорий та дієвий механізм добору викладачів, завдяки якому вдалося сформувати професійний колектив. Задля систематичного вдосконалення ОП ЗВО та адміністрація факультету використовує дієві механізми моніторингу та опитування пропозицій стейкхолдерів. ЗВО забезпечує матеріально-технічну базу на високому рівні та безкоштовний доступ до неї здобувачів та викладачів. В ЗВО створені всі умови для успішного навчання та розвитку особистості. Освітня, організаційна, інформаційна, консультативна, соціальна підтримка здобувачів ОП здійснюється якісно та систематично. Майже всю інформацію здобувачі можуть отримати на сайтах університету. Створені належні умови навчання для здобувачів з особливими освітніми потребами. Налагоджена ефективна система студентського самоврядування та створені необхідні механізми впливу здобувачів на покращення освітнього середовища.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Варто привести рецензії стейкхолдерів до відповідності за датуванням і розташувати їх хронологічно. Це стосується і інших документів щодо покращення ОП. Тому ЕГ рекомендує покращити документообіг на постійній основі і більш уважно документувати зміни ОП. ЕГ рекомендує посилити проактивну участь стейкхолдерів, в першу чергу випускників, шляхом не тільки анкетування, але залучення до перегляду елементів ОП. ЕГ рекомендує перенести ОК вибіркового блоку «Психологія» до нормативного. Цілком можлива ситуація коли здобувачі вищої освіти будуть потрапляти на педагогічну практику не отримавши компетенції які надає «Психологія», що може мати негативні наслідки для результатів самої практики. ЕГ рекомендує продумати механізм вибору ОК та відійти від вибору блоків ВК на користь вибору із загального списку ВК. Алгоритм визнання результатів навчання формальної і неформальної освіти у ЧНУ дуже складний. ЕГ рекомендують зменшити кількість ланок які підтверджують результати навчання. Варто в окремих ОК збільшити відсоток можливості перезарахування. Рекомендується уніфікувати за єдиним стандартом бібліографічні описи рекомендованої літератури до курсів. Також рекомендується вчитати силабуси на предмет орфографічних та змістовних помилок. Доопрацювання потребують окремі аспекти силабусів: наприклад, скорочення переліку додаткової літератури з курсу «Етнологія», який складається з 471 позиції літератури, що є очевидним перевантаженням для здобувачів, також цей перелік у майже півтисячі праць контрастує зі списком базової літератури до курсу (22 позиції). ЕГ радить НПП, налагодити більш системну участь у міжнародних академічних подіях та стажуваннях. Було встановлено, що декілька здобувачів не розуміють, що собою являє студентоцентрований підхід. ЕГ радить активізувати зусилля групи забезпечення, НПП у справі донесення інформації до здобувачів стосовно засадничих принципів реалізації освітньої діяльності. ЕГ радить розробити методичні рекомендації для більшої кількості курсів та оприлюднити їх як на платформі електронного навчання, так і на сайті ЧНУ. Рекомендовано послідовно користуватись дистанційними курсами під час викладання ОК, а також синхронно із різними видами активності здобувачів заповнювати журнал оцінок, щоб здобувачі вчасно дізнавались про свої бали. ЕГ рекомендує в переліку питань атестаційного іспиту оптимізувати питання з блоків всесвітньої історії та історії України та додати питання, спрямовані на перевірку знань та компетентностей з археології. ЕГ рекомендує знайти технічне рішення для організації самостійного пересування людей з обмеженнями руху в межах корпусу ФІПМВ, не порушивши законодавство із захисту пам'яток архітектури. ЕГ рекомендує під час внесення наступних змін в ОП розмішувати на сайті ФІПМВ у підрозділі «Публічне обговорення» разом із проектом ОП й таблицю пропозицій.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі ОП «Історія та археологія» повністю корелюються зі спеціальністю 032 «Історія та археологія». Цілі сформульовані цілком вдало та відповідають місії ЗВО, зазначеній у Стратегічному плані розвитку ЧНУ імені Юрія Федьковича на 2019-2026 роки – «Іновативність збалансованість, успіх» (<https://cutt.ly/tGC44Bd>). ОП не належить до сфери «регульованих професій» тому це дозволяє уникнути вузькогалузевої зорієнтованості. Згідно СО метою ОП «Історія та археологія» є «підготовка фахівців, які володіють глибокими знаннями, а також – базовими й професійними компетентностями в галузі історії та археології, що спрямовані на здобуття навичок викладацького, наукового та інноваційного характеру в галузі гуманітарних наук, здатні до коректної самостійної постановки і вирішення завдань науково-практичної діяльності і можуть приймати самостійну участь в наукових проєктах та викладати історію і археологію, що сприятиме конкурентоспроможності випускників на ринку праці». Крім того ОП узгоджується з етичним кодексом ЧНУ (<https://cutt.ly/YG3ziNo>). Відповідно передбачається, що після закінчення ОП випускники будуть здатні до коректної самостійної постановки і вирішення завдань у науковій, науково-практичній та інших сферах, що сприятиме їх конкурентоспроможності на ринку праці. Мета та цілі ОП узгоджені з чинним Стандартом вищої освіти (<https://cutt.ly/YGVVmL3>). Важливість даної ОП для ЗВО полягає у тому, розуміючи, багатокультурний історичний спадок Буковни основний наголос робиться на мовний фактор. ЕГ отримала підтвердження під час відео зустрічей, зустріч 1 з гарантом ОП Галиною Яценюк, і зустрічі 2 з ректором ЧНУ Романом Петришиним, першим проректором Василем Балухом та деканом факультету історії, політології та міжнародних відносин Олександром Добржанським. Вони усі підтвердили важливість даної ОП для факультету та ЗВО та регіону взагалі.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

В цілому у ОП і ЗВО в цілому робиться титанічна робота спрямована на залучення стейкголерів на всіх етапах розробки та покращення ОП. На зустрічі 4 зі здобувачами вищої освіти та під час зустрічі 7 із роботодавцями та представниками баз практик було отримано підтвердження, щодо їх участі у розробці цілей ОП та програмних результатів посилення унікальності шляхом підкреслення їх регіональних особливостей. З аналізу документації помітно, що думки стейкголерів враховуються. Наприклад, Протокол 2 від 20 квітня 2020 року розширеного засідання кафедр факультету історії, політології та міжнародних відносин фіксує внесення пропозицій випускників та роботодавців, підтверджує, що їх пропозиції і зауваження щодо окремих тем занять з різних дисциплін та місць їх проведення, враховуються. Ці документи надані на запит ЕГ. Факт того, що такі документи не поодинокі, вказує на те, що процес покращення ОП стає постійним. Крім того, роботодавці через рецензування ОП також залучені до цього процесу. Гарантом були надані п'ять достатньо формальних стандартизованих рецензій, які крім рецензії ОНУ О.Дьоміна страждають відсутністю датування. В цілому ЕГ пересвідчилася, що академічна спільнота залучалася до визначення цілей освітньої програми та її програмних результатів навчання. Однак бажано робити це на постійній основі і більш уважно документувати подібні факти. Обґрунтування перегляду ОП проводиться. Надано значний перелік змін у ОП, однак його важко датувати, бо лише Директор обласного краєзнавчого музею, І.Яворська, запропоновані зміни внесла з датування березнем 2020 р. Вона внесла пропозицію додати до ОП предмети, які б забезпечували навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини України. Пропозиція була врахована у вигляді впровадження ОК «Історико- культурна спадщина України». Документи прикрілені ЗВО або (<https://cutt.ly/oG3kedz>). Документ який дозволяє рознести за роками внесені зміни зберігається у зведених таблиці. В наданих документах не видно активної участі здобувачів вищої освіти у створенні пропозицій до покращення ОП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Згідно СО «При розробці ОП було враховано вимоги законодавства та особливості регіонального розвитку. ОП передбачає поглиблену, фундаментальну, спеціалізовану та практичну підготовку здобувачів вищої освіти в галузі освіти та науки. Наявні дисципліни є важливими у вирішенні багатьох політичних та суспільних проблем». Крім того гарант та стейкхолдери на зустрічах підтверджували потребу у висококваліфікованих науковців та викладачів на ринку праці. ФІПМВ – єдиний в Чернівецькій області готує фахівців означеної спеціальності. Також при розробці ОП враховано досвід Кам'янець-Подільського національного університету ім. І.Огієнка - досвід регіоналізації та особливості проведення музейної практики; Львівського національного університету ім. І.Франка - визначення професійних компетентностей та запровадженні іноземної мови за професійним спрямуванням; Київського національного університету - ОП дисциплін, які забезпечують теоретичні знання та практичні навички роботи із різними видами джерел; Сучавський університет «Штефан чел Маре», Опольського університету та Університет Аугсбурга – широкий перелік дисциплін самостійного вибору. Надані документи, щодо запровадження змін у ОП. ЕГ отримала підтвердження під час відео-конференції як із здобувача вищої освіти, так і роботодавцями, які вказували на конкурентоздатність випускників даної ОП. Декілька разів на різних зустрічах був підтверджений високій мовний рівень здобувачів та випускників ОП. У звіті самооцінювання вказано менше елементів, ніж було виявлено під час зустрічі 8 з керівниками структурних підрозділів, відповідальними за внутрішнє забезпечення якості освіти, навчально-методичної роботи, міжнародної діяльності. Значно більш помітно постійний процес покращення ОП з використанням іноземного досвіду. В корпусі факультету розташовані Центр Американських студій, Центр НАТО, Центр польських студій, Центр румунських студій, Центр канадських студій, НДІ Європейської інтеграції та регіональних досліджень та власна кафедра іноземних мов. Урахування досвіду музеїв та архівів у відомостях представлено меншою мірою. За свідченням гарант та стейкхолдерів, представників музейної та архівної справи, директорів шкіл тощо, випускники ОП конкурентні на регіональному ринку праці, а дана програма є єдиною з цієї спеціальності у Чернівецькій області.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за галуззю знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальністю 032 «Історія та археологія» для першого рівня вищої освіти був затверджений наказом МОН України № 575 від 29 квітня 2020 року. У відомостях СО зазначено, що ОП 2020 року оновлена відповідно до Стандарту. А саме «в квітні 2020 р., одразу після виходу Стандарту, відбулося міжкафедральне засідання, на якому було остаточно затверджено зміни до ОП. 22 травня 2020 ОП була схвалена науково-методичною комісією Вченої Ради ЧНУ. 27 травня 2020 р. ОП була введена в дію наказом ректора (Наказ №142)». Згідно СО «Відповідно до НРК, ОП першого рівня вищої освіти забезпечує формування у здобувачів таких умінь та навичок: Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми; Здатність застосовувати знання на практиці; Здатність працювати в команді; Здатність адаптуватися до нових соціокультурних умов, ситуацій і викликів, самостійно набувати нових компетентностей, бути конкурентноспроможним.» На підставі наданих СО, додаткових наданих гарантом документах та під час відео-конференцій ЕГ зробила висновок, що всі програмні результати ОП узгоджуються зі Стандартом першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для спеціальності 032 «Історія та археологія». А згідно НРК здобувачі опановують ряд компетентностей, які забезпечують практичну реалізацію набутих знань

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Мета ОП узгоджується з місією та стратегією ЗВО, вони повністю корелюються зі спеціальністю. Програма в основному є типовою, однак регіональні та мовні елементи додають унікальності. ОП відповідає особливостям розвитку галузі та спеціальності 032 «Історія та археологія». ОП враховує діючий освітній стандарт та дозволяє отримати визначені ним результати навчання. Структура ОП включає актуальні освітні компоненти, що дозволяє готувати висококваліфікованого фахівця, який є конкурентним на ринку праці.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Рецензії стейкхолдерів частково містять формалізований підхід щодо перегляду та удосконалення ОП. Тим більше це виглядає прикро через те, що вже є реальні механізми і практики залучення стейкхолдерів до внесення змін в ОП. Варто привести рецензії до відповідності за датуванням і розташувати їх хронологічно. Це торкається і інших документів, як стосуються покращення ОП. Ряд важливих і виконаних пропозицій не мають чіткої хронології. Тому ЕГ рекомендує покращити документообіг на постійній основі і більш уважно документувати зміни ОП. Також ЕГ рекомендує посилити проактивну участь усіх стейкхолдерів, в першу чергу випускників, шляхом не тільки анкетування, але залучення до перегляду елементів ОП не тільки в якості слухачів.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Зважаючи на сильні сторони та позитивні практики реалізації ОП експертна група дійшла висновку, що дана ОП відповідає критерію 1 за рівнем В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП «Історія та археологія» – 240 кредитів ЄКТС, з них 179 кредитів ЄКТС припадає на обов'язкові компоненти, та 61 кредит ЄКТС – на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти (25,4%). ОП в цілому відповідає рівню бакалаврської програми та вимогам діючого Стандарту вищої освіти введеного в дію наказом Міністерства освіти та науки України від 29.04.2020 р. року № 575. <https://cutt.ly/SGB13Vd> Згідно наданим документам ЄГ пересвідчилась, що ОП відповідно до Стандарту – «54,46% від загального обсягу ОП спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних компетентностей; зокрема, 52,79% – загальні компетентності, 56,14% – спеціальні компетентності». Навчальні плани є відповідними. Перелік цих загальних та спеціальних компетентностей повністю відповідає Стандарту. Відомості СО містять повну необхідну інформацію, на сайті подано актуальні відомості про ОП «Історія та археологія». Обсяг ОП становить 240 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам законодавства Закон «Про вищу освіту» (<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>) Всі освітні компоненти ОП, як нормативні, так і вибіркові, повністю відповідають компетентностям для спеціальності 032 «Історія та археологія».

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Логіка взаємозв'язків освітніх компонентів та чітка структурованість ОП «Історія та археологія» безсумнівні та дозволяє досягти цілей та ПРН згідно діючому Стандарту вищої освіти (<https://cutt.ly/kEkToi4>) Програмні результати навчання досягаються обов'язковими освітніми компонентами, що підтверджує аналіз змісту навчального плану та силабусів. Належна увага в ОП приділяється набуттю мовних компетентностей, здатності спілкуватися державною (ОК 2) та іноземними мовами (ОК 3). (OP_032_2020_VA.pdf (chnu.edu.ua)) В ОП передбачений цикл дисциплін загальної підготовки; як то: Філософія, Українська мова (за професійним спрямуванням), Іноземна мова (за професійним спрямуванням), Політологія. Ці дисципліни відповідають за надання змоги оволодіння абстрактним мисленням, аналізом і синтезом, вільне володіння державною мовою як усно, так і письмово, вміння реалізовувати свої права і обов'язки члена суспільства, адаптуватися до змін у суспільстві та світі. Опанування іноземної мови надає можливість ознайомлення з іноземними джерелами, новітніми науковими дослідженнями, покращує якість написання наукових робіт та розширює географію участі в конференціях. Грантах тощо. ЄГ отримала підтвердження цьому під час спілкування з керівництвом ЗВО, гарантом, викладачами, здобувачами вищої освіти та випускниками ОП. Програма є оригінальною, це забезпечується обов'язковими дисциплінами та дисциплінами на вибір, всі вони створюють цілісну мережу теоретичних та практичних знань з історії України для здобувачів вищої освіти. <http://history.chnu.edu.ua/res//history/magistrpdf/New/032%20VA.pdf> Для кращого створення єдиної цілісної системи історичного світогляду, який вибудовується на основі опанованих навчальних дисциплін, ОП була спроектована за хронологічним та частково проблемним принципом.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

На підставі звіту СО ОП «Історія та археологія», навчальних планів та силабусів ЄГ зробила висновок, що зміст ОП повністю відповідає предметній області спеціальності 032 «Історія та археологія». ОП складається зі значного переліку навчальних дисциплін на основі яких можливе, серйозне розуміння проблем історичних наук та археології, а також це може створити необхідну основу для підготовки висококваліфікованого бакалавра за фахом «історія та археологія», який отримав загальні та спеціальні (фахові) компетенції. Нормативна складова основні компонентів

ОП «Історія та археологія» спеціальність 032 «Історія та археологія» структурована задля оптимального отримання ПРН та спрямована на теоретичну, методичну та методологічну підготовку бакалавра. Цикл обов'язкових дисциплін професійної підготовки ОП містить один компонент (ОК 4 «Політологія»), який за своїм змістом не відповідає спеціальності. ОП дозволяє здобувачам набути навички написання наукових текстів, презентації своїх досліджень у різних формах з використанням сучасних інформаційних технологій і систем в науковій та викладацькій діяльності та з дотриманням принципів академічної доброчесності.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обов'язку, передбаченому законодавством.

Можливість індивідуальної освітньої траєкторії записано у «Положенні про порядок реалізації студентами ЧНУ права на вибір навчальних дисциплін» <https://cutt.ly/KGBOrzU> Навчальні дисципліни за вибором здобувача вищої освіти вводяться в ОП з метою посилити конкурентоспроможність їх на ринку праці. Частка таких дисциплін «за вибором» у ОП «Історія та археологія» складає 61 кредит ЄКТС від загального обсягу ОП в 240 кредитів, що становить 25%. Обрати предмет здобувачі вищої освіти можуть через онлайн-ресурс в декілька етапів або написавши відповідну заяву. Згідно СО «Перелік вибіркових дисциплін в структурі ОП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії шляхом вибору ОК в обов'язку 61 кредиту. Це регламентується «Положенням про порядок реалізації студентами ЧНУ права на вибір навчальних дисциплін» (за яким здобувачі обирають дисципліни відповідно до навчальних планів, а також із дисциплін загальноуніверситетського каталогу. ОП містить два блоки вибіркових дисциплін: 1 з циклу загальної підготовки; 2 з циклу професійної підготовки». Згідно Положення Каталог вибіркових загальноуніверситетських дисциплін міститься на сайті університету. Так дисципліна Інформаційна безпека міститься у загально університетській частині і пропонується з детальною презентацією та си́лабусом <https://cutt.ly/wG3EK43>. Блок вибіркових дисциплін навчального плану ОП міститься на сайтах профільних кафедр. Подібна пропозиція вибіркових дисциплін може мати обмежений характер в малочисельних групах. Під час відеоконференцій здобувачі вищої освіти підтвердили власну обізнаність щодо процесу запису на вибіркові дисципліни та його коригування для формування індивідуального плану здійснюються відповідно до Положення. З каталогом Вибіркових дисциплін 2021-22 рр. ми можемо ознайомитись. <https://cutt.ly/PG3ErPR>

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Під час проведення акредитації ЕГ отримала підтвердження СО, щодо впливових баз практик: Хотинська фортеця, Чорнівське городище, музейні та архівні установи м. Чернівці та обл., навчальні заклади чернівецької області. В даній ОП передбачено 4 види практики – навчальні: археологічна, етнографічна, музейно-архівна та виробничо-педагогічна практика. Всі практики належать до обов'язкових компонентів освітньої програми; на них відведено 19,5 кредитів, хоча в СО вказуються 15. Порядок проведення практик регламентується Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти ЧНУ <https://cutt.ly/LGBnEnR> Практична підготовка надає можливість отримати компетентності, які є необхідними говорять що подальшої професійної діяльності. Зміст практики визначається наскрізною програмою практики, яка розроблена і затверджена відповідно до спеціальності 032. Для здобувачів необхідними є практичні навички із написання рефератів, статей, курсової роботи. На написання курсової роботи здобувачу надається 6 кредитів. Крім того практична підготовка забезпечується Українською мовою (за професійним спрямуванням), Іноземною мовою (за професійним спрямуванням) тощо. Аналіз програми та спілкування зі здобувачами освіти дають підстави стверджувати що практики створюють можливості та сприяють набуттю компетентностей, які необхідні для подальшої професійної діяльності історика. Оновлення змісту практичної підготовки, цілей і завдань здійснюється на основі моніторингу думки здобувачів і роботодавців. Причинність виглядає не до кінця зрозумілою. Так у вибірковому блоці 2.3. дисципліна Психологія з кредитами, яка є вибірковою. А ось Педагогічна практика належить до обов'язкових. Звичайно ми можемо припустити, що ОК 29 Методика викладання історії в школі з кредити готує здобувачів вищої школи до особливостей вікової психології, а саме мотивації, самомотивації та інших проблем. ожливо варто перенести психолого-педагогічні ОК до обов'язкового блоку, або відмовитися від обов'язкової педагогічної практики.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОП «Історія та археологія» передбачає набуття здобувачами соціальних навичок, необхідних для подальшої успішної професійної діяльності. Серед компетентностей випускника, визначених стандартом вищої освіти, є і соціальні навички (soft skills). Набуття триває безперервно, однак особливо – в процесі навчальних та виробничих практик. Зокрема, це вміння презентувати себе в інтернеті та за допомогою презентації, вміння здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, і національно-культурних організацій і спільнот, уміти аргументовано доводити свою думку, ґрунтуючись на прикладах конкретних історичних подій, явищ та законодавчих актів; уміння спілкуватися, скеровувати дії великої групи здобувачів тощо. Теоретичні знання з соціальних навичок здобувачі гідно СО отримують під час вивчення таких предметів, як: «Політологія»; «Філософія»; «Методика викладання історії в школі»; «Історія України» (різних періодів). Важливим моментом для

отримання соціальних навичок є значний пласт волонтерської діяльності, яка була присутня на сайті університету і в лютому 2022 р, і в час написання звіту стає однією з пріоритетних напрямів. Хоча і практично не піддається аудиту, однак сторінки, які були надані СО як приклад, <https://www.facebook.com/profipmv> виглядає закинутою, останні дати 5 грудня 2021 року. Інстаграм виглядає більш живим, <https://www.instagram.com/stud.parliament.fipmv/> сторінка працює, хоч і в основному об'явами благодійних акцій, але виглядає цілком реалістичною. Оскільки вели їх здобувачі освіти то це теж майданчики для розвитку soft skills. Завдяки мережі товариств (наукових, культурних) у ЧНУ здобувачі ОП «Історія та археологія» набувають навичок участі та організації соціальних проєктів, популяризації історичних та археологічних досліджень для широкого загалу. Запропоновані в ОП серед вибіркових дисципліни Teambuilding, Інформаційні війни тощо дозволяють бакалаврам набути необхідних навичок володіння засобами наукових комунікацій та інформаційними технологіями <https://cutt.ly/BG3OnHo>. Здобувачі опановують методики викладання дисциплін гуманітарного циклу, а також популяризації історії.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт за спеціальністю 032 «Історія та археологія» галузі знань 03 Гуманітарні науки для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відсутній. Відповідно до відомостей СО ОП «історія та археологія» не передбачає присвоєння професійної кваліфікації, але при цьому в цілому може відповідати вимогам професійного стандарту на групу професій «вчитель закладу загальної середньої освіти» <https://cutt.ly/4G3PQ7Q> Документів розроблених ЧНУ для визначення результатів навчання, що дають змогу присвоїти певну професійну кваліфікацію не знайдено. ЕГ рекомендує розглянути таку можливість.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Навантаження регулюється відповідним Положенням на яке вказує СО, однак це Положення про організацію освітнього процесу 2015 р. <https://cutt.ly/tG3P3Vf> та відповідає вимогам «Закону про вищу освіту». Обсяг освітніх компонентів ОП відповідає нормам навантаження і становить 240 кредитів ЄКТС, які згідно даних СО розподілені рівномірно по семестрах. А саме «у першому семестрі – 21 год., другому – 23 год., третьому – 24, четвертому – 21, п'ятому – 24, шостому – 23, сьомому – 25, восьмому – 21». Під час відеоконференцій ЕГ не отримала скарг та побажань від здобувачів вищої освіти с приводу перевантаження. В цілому ЕГ підтвердила, що обсяг ОП реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів. Однак нормативна база ЧНУ саме в цьому питанні потребує перегляду та оновленню.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

В ЧНУ дуальна освіта регулюється «Положенням про впровадження елементів дуальної форми навчання в освітній процес ЧНУ» від 1.07.2020 р. <https://cutt.ly/mEhIvav> Дуальна форма освіти на діючій ОП «Історія та археологія» не впроваджена та не передбачена.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОП «Історія та археологія» відповідає вимогам державного стандарту та чинного законодавства. На ОП можлива індивідуальна освітня траєкторія здобувачів, яка підкріплена широким переліком вибіркових дисциплін. Сильною стороною ОП є добре розроблена та реалізована система практик з відомими провідними базами практики (музеїв, архівів, тощо). Крім того, ЧНУ допомагає здобувачам набути соціальних навичок як в межах програми так і за її межами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

ЕГ рекомендує доопрацювати питання Психології і внесення її до обов'язкового блоку дисциплін. Цілком можлива ситуація коли здобувачі вищої освіти будуть потрапляти на педагогічну практику не отримавши компетенції які надає Психологія (вибіркова дисципліна) це може мати негативні наслідки для результатів самої практики. ЕГ рекомендує продумати механізм вибору ОК та відійти від вибору блоків ВК на користь вибору із загального списку ВК.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП відповідає вимогам даного критерію. Означені недоліки не є суттєвими та можуть бути виправленими при найближчому перегляді ОП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Умови прийому на навчання за ОП оприлюднені на офіційному веб-сайті ЧНУ в розділі «Приймальна комісія». Цей розділ перенаправляє спеціальною вкладкою на сайт повністю присвячений всім питанням Приймальної комісії. Саме там містяться Правила прийому з відповідними додатками <https://cutt.ly/fEg038K> Відповідно до Правил конкурсний відбір для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра відбувається максимально прозоро. Загалом інформація доступна для ознайомлення, але складнощі можуть виникати через розміщення окремих документів на різних сторінках (приймальна комісія та факультет). На думку ЕГ Правила прийому містять чітку та зрозумілу інформацію, не містять дискримінаційних положень і відповідають діючому законодавству. Отже, правила прийому на навчання за ОП є оприлюдненими, чіткими та зрозумілими і не містять дискримінаційних положень.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

ЕГ проаналізувала Правила прийому ЧНУ, які містяться у відкритому доступі на офіційному веб-сайті ЗВО. Ці матеріали засвідчують, що особливостей прийому на ОП «Історія та археологія», порівняно з іншими ОП, немає. Відкрита бюджетна конкурсна пропозиція (вступ на бюджетні або контрактні місця) становила 50 та 27 осіб. Передумовами вступу для здобуття ступеня бакалавра за ОП є наявність повної загальної середньої освіти або освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Для усіх здобувачів освіти ЧНУ, у тому числі й ОП «Історія та археологія» розроблений чіткий загальний механізм визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО. Це «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти ЧНУ» (<https://cutt.ly/MaoPsoq>). Відповідні правила є чіткими і зрозумілими, повністю відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабоні). Перезарахування результатів, отриманих під час навчання на інших ОП, здійснюється на підставі відповідних документів (додатку до диплому, академічної довідки, витяг із навчальної карти, академічної довідки ЄКТС). На практиці за час дії даної ОП таких перезарахувань не відбувалося.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЧНУ розроблено «Положення про взаємодію формальної і неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти)» (<https://cutt.ly/YaMDeOR>), яке уведене в дію наказом ректора університету від 29.10.2019 № 313. На думку ЕГ, правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті в ЧНУ загалом є чіткими та зрозумілими, доступними для всіх учасників освітнього процесу. Текст Положення оприлюднений на сайті ЗВО. Відповідно до даного нормативного документу перезарахування дозволяються тільки для обов'язкових дисциплін, які починають викладатися з другого семестру й не більше 10%

кредитів від загального обсягу по ОП. У «Положенні» детально регламентовано порядок визнання результатів у неформальній освіті. Здобувач звертається до ректора, після чого створюється фахова комісія, яка визначає метод оцінювання результатів навчання відповідно до робочої навчальної програми. У разі негативного висновку фахової комісії щодо визнання результатів навчання, здобувач має право звернутися з апеляцією до ректора ЧНУ, і далі скаргу розглядає Апеляційна комісія яка приймає обґрунтоване рішення про повне або часткове задоволення скарги, чи про залишення скарги без задоволення. Можливо, саме через значну складність даного алгоритму таких практик на даній ОП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Оприлюднені правила прийому на навчання на цій ОП є чіткими, зрозумілими, та прозорими не містять дискримінаційних положень та враховують особливості самої освітньої програми. Чіткими є і правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та під час неформальної освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Алгоритм визнання результатів навчання формальної і неформальної освіти у ЧНУ дуже складний. ЕГ рекомендують зменшити кількість ланок які підтверджують результати освіти, і можливо варто в окремих дисциплінах збільшити відсоток можливості перезарахування, в тому числі і для вибіркового дисциплін. Наприклад Prometheus пропонує декілька близьких курсів як то «Інформаційна безпека», «Інформаційна гігієна», «Дезінформація», вони могли б стати хорошим підґрунтям для вибіркового курсу «Інформаційні війни».

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОП відповідає вимогам даного критерію. Означені недоліки не є суттєвими та можуть бути виправленими при найближчому перегляді ОП.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання і викладання, якими послуговуються НПП на ОП «Історія та археологія», регламентуються загальноуніверситетськими документами: «Положенням про організацію освітнього процесу в ЧНУ» (<https://cutt.ly/BA65gVm>), а також «Положенням про технологію електронного навчання в ЧНУ» (<https://cutt.ly/BA65xIj>). З аналізу звіту СО та силабусів навчальних дисциплін встановлено, що форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню цілей та ПРН, заявлених у ОП. Викладачі використовують різноманітні форми навчання, основними з яких є аудиторні (лекції, семінарські, практичні роботи, індивідуальні (консультативні) заняття) та позааудиторні заняття (індивідуальні науково-дослідні завдання, самостійна робота). НПП під час занять послуговуються наступними методами: проблемно-пошукові, дослідницько-аналітичні, кейс-методи, інтерв'ювання, методи контролю та самоконтролю тощо. «Положення про технологію електронного навчання в ЧНУ» регламентує впровадження та реалізацію дистанційного навчання зі збереженням та поглибленням ефективності використання заявлених форм та методів навчання і викладання задля успішного засвоєння освітніх компонентів здобувачами. Дотримання студентоцентрованого підходу задеклароване в «Стратегічному плані розвитку ЧНУ на 2019-2026 роки» (<https://cutt.ly/nA65Iuh>) та «Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ» (<https://cutt.ly/uA65FTk>). З освітньо-професійної програми «Історія та археологія» та силабусів навчальних дисциплін ЕГ встановила, що методи та форми організації освітнього процесу відповідають вимогам студентоцентрованого підходу. Під час зустрічі з НПП та здобувачами з'ясовано, що на ОП реалізуються механізми визначення та врахування думок та пропозицій студентів щодо різних аспектів освітньої діяльності (зокрема і щодо викладання окремих ОК та дослідницької роботи здобувачів). Водночас, ЕГ було встановлено, що декілька здобувачів не розуміють, що собою являє студентоцентрований підхід. Принципи академічної свободи учасників освітнього процесу закріплено у

Статуті ЧНУ (<https://cutt.ly/mA653gV>) та «Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ» (<https://cutt.ly/1A655DB>). Під час зустрічі у фокус групах було підтверджено те, що викладачі мають академічну свободу у виборі форм, методів читання ОК, наповнення курсів тощо, а здобувачі мають можливість обирати вибіркові дисципліни (що регламентовано відповідним «Положенням»: <https://cutt.ly/VSkJRqd>), тематику ІНДЗ, або інших завдань з курсів, які читаються на ОП, теми курсових робіт, бази практик тощо. На ОП через регулярні анкетування проводиться моніторинг якості освітнього процесу (<https://cutt.ly/lSqrST>). Так здобувачі мають можливість оцінити якість та зміст викладання ОК, формування індивідуальної освітньої траєкторії, якості освітнього середовища тощо.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Проаналізувавши відомості СО освітньої програми, «Положення про організацію освітнього процесу ЧНУ» (<https://cutt.ly/jSelLid>), результати анкетувань здобувачів вищої освіти спеціальності «032 Історія та археологія» (бакалаврат) щодо якості освітнього процесу (<https://cutt.ly/FSexcNm>), дослідивши сайт та платформу дистанційного навчання, а також поспілкувавшись зі здобувачами, гарантом та НПП, ЕГ встановила, що здобувачам даної ОП своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та ПРН, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК. Відповідна інформація надається здобувачам у декілька способів: на сайті факультету розміщена вся необхідна поточна інформація про навчальний процес (<https://cutt.ly/hSeWYG2>), а саме: (розклад занять та сесій, силабуси дисциплін, нормативні документи, методичне забезпечення); всю необхідну інформацію надають також куратори груп. Органи студентського самоврядування через телеграм канали та інші канали своєчасно надають (дублюють) інформацію щодо актуальних новин, розкладу тощо. Необхідну поточну інформацію надають також старости груп. Окрім цього на ОП діє інститут студкураторів: здобувачі старших курсів стають кураторами для першокурсників та інформаційно й організаційно допомагають їм адаптуватись до навчання. Під час зустрічі з гарантом та представниками структурних підрозділів, відповідальних за організацію дистанційного навчання, ЕГ пересвідчилась, що в ЧНУ діє загально університетська система дистанційного навчання (Електронне навчання ЧНУ: <https://moodle.chnu.edu.ua/> та ЧНУ онлайн: <https://online.chnu.edu.ua/>), а розроблені електронні курси, що викладаються на даній ОП, містять всю необхідну інформацію для забезпечення ефективного дистанційного та змішаного навчання. Так, на електронних курсах розміщено силабуси, журнал оцінок, перелік екзаменаційних питань, критерії оцінювання, тести для підготовки, посилання на лекції в дистанційному режимі, матеріали до лекцій та семінарів, презентації, розклад тощо. Викладачі також розсилають силабуси дисциплін студентам на корпоративні електронні скриньки, а також на першому занятті ознайомлюють здобувачів із цілями та змістом курсів, порядком та критеріями оцінювання. Під час зустрічі зі здобувачами ЕГ встановила, що студенти добре обізнані щодо того, де розміщена інформація про навчальний процес, до кого можна звернутись в разі виникнення поточних питань, а також вони ознайомлені з критеріями оцінювання (містяться в силабусах ОК, а також на дистанційних курсах). Здобувачі також обізнані з процедурою оскарження результатів оцінювання, що регламентується відповідним «Положенням про апеляцію» (<https://cutt.ly/HSkKteK>).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

ОП «Історія та археологія» першого рівня вищої освіти в ЧНУ ім. Юрія Федьковича в організації та реалізації освітнього процесу спрямована на поєднання навчання і дослідження. Проаналізувавши матриці відповідності ОП ЕГ встановила, що науково-дослідницькі компетентності, в основному, забезпечуються блоком нормативних дисциплін, а саме такими ОК: «Вступ до спеціальності», «Основи джерелознавства», «Історіографія історичної науки», «Історико-культурна спадщина України», «Методологія історичної науки». Важливим є те, що викладачі цих ОК залучають результати власних досліджень. Так, наприклад, у силабусі курсу (у розділі «Рекомендована література») «Методологія історичної науки», який викладає Андрій Мінаєв, вказано публікацію викладача «Науковий текст соціально-гуманітарного дослідження», що відповідає тематиці курсу, або у силабусі курсу «Основи джерелознавства» авторка курсу Ганна Скорейко дає перелік власних наукових праць, що відповідають тематиці курсу. Проаналізувавши звіт СО, силабуси ОК, а також поспілкувавшись з НПП, гарантом та здобувачами, ЕГ з'ясувала, що в межах читання ОК викладачі пропонують до виконання різні види завдань, що містять дослідницьку складову та передбачають виконання мікродосліджень (ІНДЗ, письмові роботи, рецензії, тези). Програмою передбачено обов'язкове написання курсової роботи на 3 та 4 році навчання. Під час спілкування у фокус групах, ЕГ встановила, що викладачі всебічно сприяють тематичній профорієнтації здобувачів, надають додаткові консультації з приводу перспективності обраної теми дослідження, доступності джерельної бази тощо. Викладачі стимулюють участь здобувачів у студентських наукових конференціях як внутрішньо університетських, так і всеукраїнських. Так, у ЧНУ щороку проводиться студентська конференція і кожен факультет публікує збірник матеріалів (<https://cutt.ly/GSd748q>). Розвитку дослідницьких компетенцій у здобувачів сприяє і діяльність Студентського наукового історичного товариства (СНІТ), що діє на факультеті історії, політології та міжнародних відносин ЧНУ вже більше 10-ти років. СНІТ проводить конференції, круглі столи, долучається до організації інших академічних заходів та має збірник наукових праць «Студентські історичні студії». Формування практичних навиків відбувається через проходження здобувачами археологічної, етнографічної та музейно-архівної практики.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

У ЗВО створена ефективна система моніторингу та оновлення ОП. Моніторинг стосується як структури та відповідності нормативним вимогам, так і перегляду та оновлення освітніх компонентів. Це регламентовано «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ» (<https://cutt.ly/8SkHji1>) та «Положенням про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ» (<https://cutt.ly/3SkKJaW>). Загально університетська система моніторингу включає в себе навчально-методичну раду університету, Центр забезпечення якості освіти тощо. Не рідше рази на рік, а то, за потреби, і двічі проходить моніторинг всіх ОП. Під час зустрічі у фокус групах ЕГ було встановлено, що останній перегляд ОП, що акредитується, здійснений восени 2021 року: <https://cutt.ly/8SkCiSK>. Система моніторингу передбачає і обов'язкове проведення анкетувань серед учасників освітнього процесу (як здобувачів (<https://cutt.ly/USkLosp>), так і НПП та, наприклад, роботодавців). Викладачі ОП періодично оновлюють змісту ОК, які викладають. Проаналізувавши звіт СО та надані за додатковим запитом протоколи засідань кафедри, а також під час зустрічі з представниками структурних підрозділів, відповідальних за внутрішнє забезпечення якості вищої освіти, навчально-методичну роботу, ЕГ з'ясувала, що зміст ОК періодично обговорюється на засіданні кафедри та розглядається на вченій раді факультету, якщо вносяться певні зміни. У 2020 році відбувся перегляд ОП «Історія та археологія» та було внесено ряд змін, що стосуються окремих ОК, ці зміни відображені у документі «Обґрунтування перегляду ОП» (<https://cutt.ly/oSkBPIO>), наданий ЕГ за додатковим запитом. Також було встановлено, що НПП періодично читають відкриті лекції з курсів, які викладають на ОП. Ці лекції оцінюють представники кафедри та обговорюють їх на засіданнях кафедри і, відповідно, за потреби, надають викладачу поради щодо вдосконалення. Важливо відзначити, що на засіданнях кафедри обговорюється не лише читання відкритої лекції, а й загалом читання ОК (<https://cutt.ly/mSk1IDD>). Аналіз силабусів одних і тих самих ОК різних років, а саме: 2017-2018 рр., 2019-2020 рр., 2021-2022 рр. (надані за додатковим запитом) засвідчив динаміку змін не лише структури силабусів, але й змістовного наповнення: оновлюються списки літератури до курсу, в окремих випадках змінюється хронологія курсу та оновлюється назва, відтак змінюється і тематичне наповнення силабусу тощо. Викладачі використовують результати своїх досліджень у курсах (як рекомендована література до курсу), себто НПП є фахівцями з того періоду чи теми, яку викладають; в силабусах ОК, де це є тематично доцільним, поєднано регіональний та загальноукраїнський фокуси, що є важливим у контексті того, що ЧНУ імені Юрія Федьковича – єдиний ЗВО в області, який готує фахівців з даної спеціальності. Водночас, ЕГ було помічено ряд помилок та неточностей, які можуть бути виправлені (див. рекомендації).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Одним із важливих векторів діяльності учасників освітнього процесу на ОП є міжнародне співробітництво та міжнародна академічна діяльність, що відображено в «Стратегічному плані розвитку ЧНУ на 2019-2026 роки» (<https://cutt.ly/OSnMWTk>), а також у «Стратегії інтернаціоналізації ЧНУ» (<https://cutt.ly/pSn89re>). Так, інтернаціоналізація освітньої діяльності на ОП реалізується через міжнародну наукову активність як НПП, так і здобувачів. На сайті ЗВО представлено діяльність «Відділу міжнародних зв'язків» (<https://cutt.ly/4Sn4dJk>), де публікується необхідна інформація для учасників освітнього процесу, котрі бажають долучитись до міжнародної академічної діяльності. Там, зокрема міститься актуальна інформація щодо можливостей для здобувачів та НПП аплікуватися на стажування до різних закордонних університетів. У розділі «Відрядження за кордон» міститься зразки документації, які варто заповнити для подачі заявки. Викладачі проходять курси з підвищення кваліфікації в українських ЗВО, прослуховують курси онлайн (напр. Prometheus), беруть участь в закордонних стажуваннях. Однак, аналіз зведеної інформації про НПП ОП показав, що викладачам-історикам варто активізувати свої зусилля щодо міжнародних стажувань. Наразі меншість викладачів за останні 5 років мали відповідний професійний досвід. У 2017 р. О. Филипчук стажувався у Фундації «Дім науки» (Франція), І. Піддубний – в університеті «Штефана Чел Марє» (Румунія), тоді ж Г. Скорейко мала стажування у Великотирновському університеті ім. св. Кирила і Мефодія (Болгарія), а в 2019 р. – в Інституті європейської історії (Австрія). Г. Яценюк є учасницею міжнародного проекту про інфомедійну грамотність, а в 2021 році пройшла онлайн міжнародне стажування «Видатні особистості...». Є ще кілька прикладів і це позитивне явище, але ЕГ рекомендує, за можливості, його активізувати та залучити більше викладачів здобувати міжнародний професійний досвід через стажування. Під час зустрічі з представниками студентського самоврядування ЕГ з'ясувала, що вони активно долучаються до співорганізації лекцій закордонних дослідників на факультеті (зокрема з Румунії, Польщі, США). Так, вони брали участь в запрошенні та організації авторського курсу дослідника Йоханана Петровського-Штерна про єврейську матеріальну культуру Східної Європи (<https://cutt.ly/4SWxxIF>). Також ЕГ встановила, що здобувачі ОП беруть участь у програмах мобільності, що регулюється відповідним «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів» (<https://cutt.ly/lSWTPjw>). Під час зустрічі з представниками підрозділів, відповідальними за міжнародну діяльність, ЕГ з'ясувала, що відділ міжнародних зв'язків доволі активно доносить інформацію до учасників освітнього процесу: роблять презентації на факультетах ЧНУ, здійснюють розсилки і розміщують всю необхідну інформацію на сайті. Також ЗВО забезпечує доступ до закордонних баз даних, зокрема: Cambridge University Press, Web of Science, Scopus, JSTOR Archive Journals та ін.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Форми та методи навчання і викладання, які використовуються на ОП, сприяють досягненню цілей та ПРН; методи та форми організації освітнього процесу відповідають вимогам студентоцентрованого підходу; всі учасники освітнього процесу дотримуються правил академічної доброчесності; інформування здобувачів щодо організації освітнього процесу здійснюється на високому рівні. Керівництво ЗВО розпочало масштабне навчання викладачів щодо впровадження електронного навчання ще за кілька місяців до початку пандемії, що дозволило ефективно та своєчасно відреагувати на потребу переорієнтування на ведення дистанційного навчання. На ОП є кафедра іноземних мов і здобувачі мають можливість обирати для вивчення додаткові мови, разом з тим, поглиблювати свої знання з англійської мови. Така ґрунтовна мовна підготовка сприяє залученню здобувачів до участі у міжнародних академічних подіях. Для здобувачів в цілому створенні сприятливі умови для поєднання навчання та дослідження; а викладачі ОК, які мають забезпечувати науково-дослідницькі компетенції, залучають результати власних досліджень.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Рекомендується уніфікувати за єдиним стандартом бібліографічні описи рекомендованої літератури до курсів (наразі навіть ім'я та прізвища автора праці може вказуватись у трьох різних варіантах, наприклад, Чухліб Т., Чухліб Тарас, Чухліб Т. В.). Також рекомендується вчитати силабуси на предмет орфографічних та змістовних помилок (див., силабус курсу «Ранньомодерна історія»: в анотації дисципліни допущена помилка в хронології, у переліку літератури не вірно вказана назва видавництва – «Дух і література», а має бути «Дух і Літера»). Очевидного доопрацювання потребують окремі аспекти силабусів: наприклад, скорочення переліку додаткової літератури з курсу «Етнологія», який складається з 471 позиції літератури, що є очевидним перевантаженням для здобувачів навіть з точки зору виробу, а також цей перелік у майже півтисячі праць контрастує зі списком базової літератури до курсу (22 позиції). ЕГ радить НПП, за можливості, налагодити більш системну участь у міжнародних академічних подіях та стажуваннях. Було встановлено, що декілька здобувачів не розуміють, що собою являє студентоцентрований підхід. ЕГ радить активізувати зусилля групи забезпечення, НПП у справі донесення інформації до здобувачів стосовно засадничих принципів реалізації освітньої діяльності.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОП відповідає вимогам даного критерію. Означені недоліки не є суттєвими та можуть бути виправленими при найближчому перегляді ОП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів, які застосовуються на ОП, регламентуються «Положенням про контроль та систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЧНУ» (<https://cutt.ly/uGXwin3>), який регламентує проведення вхідного, поточного, повторного та інших видів контролю під час реалізації ОП. Форми контрольних заходів також регламентуються «Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та організацію роботи Екзаменаційної комісії в ЧНУ» (<https://cutt.ly/vGXeotf>) та додатком до «Положення про організацію освітнього процесу у ЧНУ» у частині проведення поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів фахової перед вищої та вищої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання (<https://cutt.ly/KGXhJwp>). Види та форми контролю, засоби оцінювання, критерії оцінювання здобувачів під час виконання кожного виду активностей під час проходження курсу (семінарських занять, ІНДЗ, модульної контрольної роботи тощо), та шкала оцінювання визначені у силабусах кожного ОК. Силабуси дисциплін, які викладаються на ОП, розміщені у відкритому доступі на сайті ЧНУ (<https://cutt.ly/1GXytZN>), а також на платформі Moodle. Під час зустрічі з гарантом ОП ЕГ було продемонстровано, як функціонує платформа дистанційного навчання. ЕГ пересвідчилась, що на цій платформі у межах кожного окремого курсу, який викладається на ОП, розміщені силабус курсу, окремо продубльовані критерії оцінювання, заповнюється журнал оцінок. Під час зустрічі зі здобувачами ЕГ з'ясувала, що здобувачам своєчасно, зрозуміло та доступно надається вся необхідна інформація стосовно дисциплін, які викладаються на ОП. Результати анкетувань здобувачів обраної спеціальності в цілому підтверджують позитивну динаміку, однак в одному з опитувань «Результати опитування проведеного Центром моніторингу якості освіти 2020/2021 н.р.» було питання щодо труднощів, з якими стикались здобувачі під час вивчення дисципліни. Результат показав, що 29 здобувачів, тобто близько 11% відзначають ускладнену можливість отримання інформації щодо оцінок (<https://cutt.ly/5GXi2BE>).

Загалом, здобувачі обізнані з тим, де розміщена необхідна інформація щодо навчального процесу, а також вони свідомі того, як мають діяти у випадку, якщо щось не зрозуміло, або виникла конфліктна ситуація (можуть звернутись безпосередньо до викладача, старости групи або куратора чи адміністрації факультету). Електронні скриньки НПП, посилання на курс на платформі дистанційного навчання, а також години консультацій розміщені у кожному з силабусів ОК, а також на платформі електронних курсів. Електронні скриньки адміністрації факультету історії, політології та міжнародних відносин ЧНУ розміщені у розділі «Деканат» на головному сайті факультету (<https://cutt.ly/KGXрzdo>). У розділі «Методичне забезпечення» (<https://cutt.ly/eGXanWe>) розміщені методичні рекомендації з окремих дисциплін, які викладаються на ОП.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

ЕГ встановлено, що для кваліфікаційної атестації випускників ОП застосовується передбачена Стандартом вищої освіти форма – атестаційний іспит з історії та археології. На рівні університету це регулюється «Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та організацію роботи Екзаменаційної комісії в ЧНУ імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/vGXeotf>). Також на ОП існує розроблений документ «Критерії оцінювання атестаційного іспиту для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 032 «Історія та археологія» (<https://cutt.ly/dGXhscR>). На сайті ЧНУ імені Юрія Федьковича, на сторінці факультету у розділі «Атестаційний іспит» розміщена програма іспиту з переліком тем та питань, які виносяться на іспит, а також списком необхідної для підготовки літератури (<https://cutt.ly/qGXj1Uq>). ЕГ встановила, що зі 120 питань, винесених на іспит на ОП «Історія та археологія», питань, пов'язаних з археологічними темами, непропорційно мало – близько десяти, тоді як решта питань стосується історії України та всесвітньої історії. ЕГ рекомендує, не збільшуючи кількість питань, оптимізувати питання з двох блоків історії та, натомість, додати питання, спрямовані на перевірку знань та компетентностей з археології. Проаналізувавши звіт СО, поспілкувавшись з представниками органів студентського самоврядування, гарантом ОП, НПП, та представниками студентського наукового товариства, ЕГ дійшла висновку, що на ОП існує міцний засновок (у вигляді досвідчених НПП, власної факультетської бібліотеки наукової літератури, власної кафедри іноземних мов, проактивного студентського наукового товариства, близько десяти членів якого вже захистили свої кандидатські дисертації, що лише підтверджує сильний дослідницький потенціал членів цього товариства, а, отже, і здобувачів програми) для впровадження на ОП і другої форми атестації, передбаченої стандартом – написання кваліфікаційної роботи. Це, своєю чергою посилює дослідницьку складову НПП, а також сприяло б студентоцентрованому підходу, оскільки здобувачі мали б можливість обирати форму атестації, зважаючи на власний досвід та пріоритети.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Проведення контрольних заходів на освітній програмі регламентується низкою документів: «Положенням про контроль та систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЧНУ імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/uGXw1n3>), «Положенням про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів ЧНУ» (<https://cutt.ly/mGXk4fE>), «Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та організацію роботи Екзаменаційної комісії в ЧНУ імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/vGXeotf>), додатком до «Положення про організацію освітнього процесу в ЧНУ імені Юрія Федьковича» у частині проведення поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів фахової перед вищої та вищої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання (<https://cutt.ly/KGXhJwp>). Всі зазначені документи розміщені у вільному доступі на сайті ЧНУ імені Юрія Федьковича (розділ «Нормативно-правове регулювання та методичне забезпечення організації освітнього процесу в Університеті: <https://cutt.ly/oGXlnix>). Об'єктивність екзаменаторів забезпечується через уніфіковану систему оцінювання, регламентованим порядком проведення, а також визначеними формами та методами контролю проведення заліків та іспитів, що регламентується силабусами навчальних дисциплін. Під час зустрічі з НПП та здобувачами ЕГ пересвідчилася, що на ОП забезпечується прозорість процедур проведення контрольних заходів та рівні умови для всіх здобувачів. Також нормативними документами, зокрема «Положенням про контроль та систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЧНУ імені Юрія Федьковича» регламентовано процедури перескладання та ліквідації академічної заборгованості, а також інших аспектів, пов'язаних з правилами проведення контрольних заходів. Атестація здобувачів, які закінчують своє навчання, відбувається в присутності атестаційної комісії, порядок проведення іспиту також регламентовано вищезгаданим «Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти». Під час зустрічі зі здобувачами ЕГ встановила, що студенти обізнані з алгоритмом дії в разі виникнення конфліктної ситуації. Результати анкетувань здобувачів освіти спеціальності 032 «Історія та археологія» щодо якості освіти: на питання щодо об'єктивності оцінки знань студентів 82% здобувачів позначити найвищий бал (тобто 5), решта 16% поставили 4 із 5 балів. Отож, результати анкетувань в цілому підтверджують задоволеність студентів рівнем об'єктивності викладачів ОК.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Одним із засадничих принципів діяльності ЧНУ імені Юрія Федьковича є дотримання академічної доброчесності, що регламентовано низкою нормативних документів, а саме: Статутом ЧНУ імені Юрія Федьковича (пункт 4.3.3) (<https://cutt.ly/WGCr1Jx>), «Правилами академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/OGXbW9S>), «Положенням про постійну комісію з питань академічної доброчесності, правових засад діяльності та регламенту Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/QGXbYWm>), «Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/xGXbOrm>) та «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/qGXbNEA>). Щоб не допустити порушення академічної доброчесності на ОП використовується передплачена ліцензійна програма UNICHECK. Під час зустрічі з гарантом ОП, а також з представником структурного підрозділу, відповідального за академічну доброчесність, ЕГ встановила, що кількості сторінок, передбачених договором з компанією UNICHECK, цілком вистачає, щоб покрити потреби ОПП у перевірці різних видів письмових робіт як здобувачів, так і НПП. Так, ЕГ з'ясувала, що в умовах дистанційного навчання відповідну перевірку проходять всі письмові роботи здобувачів, про що їх завчасно попереджають. Всі види письмових робіт НПП (навіть методичні рекомендації) проходять аналогічну перевірку, що забезпечує внутрішню культуру якості для всіх учасників освітнього процесу. Є можливість повторної перевірки. Наразі в ЧНУ імені Федьковича триває робота з розробки та впровадження в навчальний процес декларації про академічну доброчесність. Університет є учасником проєкту американських рад з міжнародної освіти (Проєкт має назву «Ініціатива академічної доброчесності»). Як на рівні університету, так і на рівні ОП, відбувається комплексна популяризація академічної доброчесності. Так, комісія з академічної доброчесності проводить заходи для популяризації як на загальноуніверситетському рівні, так і на рівні ОП. На ОП також проводиться періодичний моніторинг. Під час зустрічі зі здобувачами ЕГ переконала, в тому, що студенти вірно розуміють поняття «академічної доброчесності», знають правила її дотримання під час навчання на ОП, а також свідомі наслідків при порушенні академічної доброчесності. Про це їх інформують не лише представники комісії, а й НПП. На кожному факультеті створені етичні комісії, які покликані вирішувати спірні моменти.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Здобувачам вчасно, доступно та зрозуміло доноситься інформація стосовно дисциплін, які викладаються на ОП, студенти обізнані з тим, де розміщена необхідна інформація щодо навчального процесу та свідомі механізму дій в разі виникнення конфліктних ситуацій. Правила проведення контрольних заходів є чіткими та зрозумілими для всіх учасників освітнього процесу. Здобувачі задоволені рівнем об'єктивності викладачів ОК. ЗВО забезпечив перевірку всіх видів письмових робіт (які подаються на перевірку в електронному вигляді), а не лише курсових робіт на плагіат, що в умовах дистанційного навчання є особливо актуальним. Створені спеціальні етичні комісії, а ЗВО є учасником проєкту американських рад з міжнародної освіти (Проєкт «Ініціатива академічної доброчесності»). В ЗВО забезпечується комплексна популяризація академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

ЕГ радить розробити методичні рекомендації для більшої кількості курсів та оприлюднити їх як на платформі електронного навчання, так і на сайті ЧНУ у відповідному розділі. Рекомендовано послідовно користуватись дистанційними курсами під час викладання ОК, а також синхронно із різними видами активності здобувачів заповнювати журнал оцінок, щоб здобувачі вчасно дізнавались про свої бали. ЕГ рекомендує в переліку питань атестаційного іспиту оптимізувати питання з блоків всесвітньої історії та історії України та додати питання, спрямовані на перевірку знань та компетентностей з археології. Рекомендується проаналізувати можливість впровадження на ОП (поряд з атестаційним іспитом) другої форми атестації, передбаченої стандартом – написання кваліфікаційної роботи.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОП відповідає вимогам даного критерію, пропозиції ЕГ мають рекомендаційний характер, суттєвих недоліків не виявлено. Питання ускладненої можливості отримання інформації щодо оцінок частиною здобувачів може бути вирішене найближчим часом.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП, відповідає пункту 30 «Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», що були затверджені Постановою КМУ № 1187 (<https://cutt.ly/pGXRZLC>) та забезпечує досягнення цілей програми та ПРН. Проаналізувавши Таблицю 2 зі звіту СО «Зведена інформація про викладачів ОП» та аналізу профілів НПП, ЕГ констатує, що викладачі є кваліфікованими, провадять активну дослідницьку роботу, підвищують свою кваліфікацію. ЕГ відзначає, що тематика курсів, які викладають НПП, є суголосною з їхніми дослідницькими зацікавленнями, що підтверджено публікаціями. Так, наприклад, к.і.н. М. Гуйванюк, який на ОП викладає курс «Історія України в Новий час (II половина XIX ст. – початок XX ст.)» має численні публікації, присвячені літературній інтелігенції, суспільно-політичному життю галицьких українців, Січовим стрільцям і всі статті стосуються періоду кінця XIX – поч. XX ст. Тобто М. Гуйванюк читає курс, що тематично та хронологічно охоплює його дослідницькі напрацювання, а відтак є кваліфікованим для читання цього курсу. К.і.н А. Мінаєв читає курс «Історія країн Заходу в добу «Холодної війни». Він також має публікації, присвячені цій темі, а також хронологічно охоплюють період курсу: «Фултонська промова Вінстона Черчилля: вчора і сьогодні», «Поняття "субкультура" та "контркультура" в контексті молодіжного протесту другої половини 60-х рр. XX ст. в країнах Західної Європи та США» та «Основні форми, прояви та етапи суспільно-політичного протесту молоді в 60-х роках XX ст. в країнах Заходу». НПП ОП активно беруть участь у різних академічних заходах: конференціях, круглих столах тощо. Викладачі долучаються до міжнародних проєктів та стажувань. Так, Г. Яценюк була учасницею проєкту «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність» що виконується за підтримки МОН України, Посольств Великої Британії та США, а також пройшла стажування «Видатні Особистості: Вивчення Досвіду та Професійних Досягнень...» та отримала міжнародний сертифікат про присвоєння кваліфікації Міжнародного викладача. Викладачі також активно підвищують свою кваліфікацію в провідних ЗВО та наукових установах України. Так, наприклад, к.і.н. С. Герегова пройшла стажування у Інституті історії України НАН України тощо. Результати моніторингу думки здобувачів щодо якості освітнього процесу підтверджують високий рівень компетентності НПП під час викладання своїх курсів. Так, 84% здобувачів поставили найвищу оцінку за критерієм компетентності НПП (<https://cutt.ly/nGXOMjB>). В аналізі ОП станом на жовтень 2021 р. (<https://cutt.ly/aGCtRNN>) відзначено, що всі НПП, які забезпечуються реалізацію навчання на НПП, за кваліфікацією відповідають профілю і на пряму дисциплін. Всі 100% викладацького колективу мають наукові ступені за спеціальністю. Разом з тим, ЕГ радить, за можливості, активізувати залучення НПП до міжнародної діяльності (конференцій, стажувань).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура добору НПП регламентована «Положенням про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників в ЧНУ» (<https://cutt.ly/WGXOjCp>) та Законом України «Про вищу освіту». Проаналізувавши звіт СО та поспілкувавшись з фахівцем з відділу кадрів, ЕГ встановила, що ЧНУ імені Юрія Федьковича розробив дієвий та прозорий механізм проведення конкурсу на заміщення вакантних місць НПП, що дозволяє здійснити моніторинг рівня професіоналізму претендента та дозволяє наймати на роботу лише висококваліфікованих викладачів, котрі мають необхідні фахові та загальні компетенції.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЗВО залучає роботодавців до реалізації та вдосконалення освітнього процесу. Так, на основі аналізу наданих ЕГ документів, а також під час зустрічі з роботодавцями, ЕГ встановила, що роботодавці долучаються до організації та реалізації освітнього процесу. Їх залучають як на рівні систематичного моніторингу ОП, так і на рівні проведення окремих заходів. Систематична участь роботодавців зафіксована у зведеній таблиці пропозицій щодо ОП (<https://cutt.ly/MGcYVim>). Згідно з даними таблиці, роботодавці активно подають свої пропозиції щодо читання окремих курсів на ОП. Наприклад, Яворська І.Т., директор Чернівецького обласного краєзнавчого музею, запропонувала додати курс, який би забезпечував здобуття навичок охорони культурної спадщини, що і було враховано: до циклу професійної підготовки як обов'язкова дисципліна було додано курс «Історико-культурна спадщина України». Також Рубанець М.В., директор Чернівецького обласного архіву, вніс пропозицію додати дисципліну «Основи джерелознавства», що і було запроваджено на ОП. Пропоновані роботодавцями зміни проходять необхідне обговорення на засіданнях кафедр у ширшому колі НПП та здобувачів. Це зафіксовано у протоколах засіданнях кафедр. Так, протокол № 2 від 29 квітня 2020 року на розширеному засіданні кафедр факультету історії, політології та міжнародних відносин зафіксував детальне обговорення та пропозиції роботодавців щодо внесення змін задля покращення даної ОП (<https://cutt.ly/CGCoVC2>). А протоколом № 3 від 12

травня 2020 року на аналогічному засіданні кафедр було зафіксоване обговорення та остаточне затвердження змін до ОП (<https://cutt.ly/gCSoeQg>). Також на факультеті проводяться науково-методичні семінари на тему «Співпраці кафедр і груп зацікавлених сторін (стейкхолдерів) у справі вдосконалення ОП» (<https://cutt.ly/ZGSpMho>). Участь роботодавців у системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти на ОП реалізується і через їх систематичні опитування. Так, роботодавці мають можливість оцінити професійні якості та навички випускників програми за попередньо визначеними критеріями: рівень загальнотеоретичної підготовки, рівень професійних знань та навичок, здатність працювати в колективі, володіння інформаційними та комунікаційними технологіями та ін. Проведення анкетувань та обговорення їх результатів зафіксоване протоколами засідань окремих кафедр (наприклад, протокол № 8 засідання кафедри історії України: <https://cutt.ly/4GCaopW>). Роботодавці добре розуміють стан справ на освітній програмі (що підтверджується і їхніми пропозиціями щодо покращення ОП), активно з нею співпрацюють та надають практичні поради щодо її покращення. ЕГ також констатує, що роботодавці відзначають позитивну динаміку стосовно мовної підготовки фахівців та їхніх знань регіональної історії краю, що є надзвичайно важливим, оскільки саме ЧНУ - єдиний в Чернівецькій області готує фахівців означеної спеціальності, а відтак забезпечує підготовку фахівців з історії для потреб регіону.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ЗВО залучає професіоналів-практиків, експертів галузі та роботодавців до аудиторних занять. Так, на факультеті систематично проводяться різні академічні заходи із залученням вітчизняних та закордонних фахівців. Зі звіту СО, наприклад, бачимо, що у 2020 році восени Дудчак І. Г., старший науковий співробітник Чернівецької філії Інституту модернізації змісту освіти МОН України, прочитала лекції на тему «Інновації у викладанні історії». Влітку 2021 року відомий американський дослідник Йохана Петровських-Штерн провів авторський лекційний курс «Речі і смисли: єврейська матеріальна культура Східної Європи», слухачами якого стали як здобувачі, так і НПП. Також на факультеті лекції читали дослідники з Румунії (Штефан Пурич), Польщі (Ярослав Дудка), Канади (Пол Роберт Магочі) та ін. Під час зустрічі зі здобувачами та представниками студентського самоврядування ЕГ встановила, що здобувачі можуть і самі проявляти ініціативу в тому, щоб запросити тих, чи інших відомих дослідників до читання лекцій на факультеті. За сумісництвом на факультеті працює і представник роботодавців – Богачик Т.С., к.і.н., заступник директора з навчально-методичної роботи ІППОЧО, яка читає курси «Методика написання студентських наукових робіт» та «Гурткова та факультативна робота з історії».

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЗВО сприяє професійному розвитку НПП, які залучені до викладання на ОП. На рівні університету це закріплено «Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників ЧНУ імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/wGClyUX>). У ЧНУ імені Юрія Федьковича функціонують аспірантура та докторантура, де викладачі мають можливість продовжувати навчання та дослідження. Зі звіту СО та під час вивчення супутньої документації ЕГ встановила, що викладачі беруть участь у регіональних, загальноукраїнських та закордонних проектах, стажуваннях, курсах підвищення кваліфікації, завдяки яким вони підвищують свою науково-педагогічну та наукову кваліфікацію. Це підтверджується сертифікатами НПП, зокрема, Галина Яценюк отримала міжнародний сертифікат, який підтверджує її онлайн участь у міжнародному стажуванні «Видатні особистості: вивчення досвіду та професійних досягнень для формування успішної особистості та трансформації оточуючого світу» (2021 р.), Ганна Скорейко пройшла стажування у Великотирновському університеті ім. св. Кирила і Мефодія (Болгарія) та досліджувала тему «Особливості дослідження усної історії», у 2019 році мала стажування в Інституті європейської історії. Віденський університет (Австрія). Загалом викладачі ОП беруть участь у проектах різних країн світу, зокрема Польщі, Франції, Румунії. ЕГ рекомендує стимулювати та розвивати цей напрям діяльності НПП.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності НПП шляхом морального, матеріального та професійного заохочення. Університет фінансово заохочує НПП, які займають високі позиції у спеціально визначеному рейтингу, за результатами їх наукової та науково-педагогічної діяльності. Під час оцінювання беруться до уваги такі критерії, як кількість публікацій у журналах, які індексуються у престижних наукометричних базах, високий індекс цитування публікацій НПП, публікації англійською мовою, виступи на закордонних академічних заходах, міжнародні стажування тощо. Для моніторингу всіх цих показників на рівні ЗВО розроблені анкети для асистентів, доцентів і професорів. Викладачі, які мають високі рейтингові позиції, окрім матеріального заохочення у вигляді премій, мають можливість здійснювати відрядження за кошти ЗВО. Викладачі отримують фінансове заохочення і в разі, якщо їхній здобувач виборов призове місце на конкурсі студентських наукових робіт. Окрім рейтингового оцінювання викладачів проводиться оцінювання діяльності кафедр. В цілому, ЕГ констатує, що ЗВО через систему преміювань, а також інших заохочень стимулює розвиток викладацької майстерності. Разом з тим, ЕГ пропонує групі забезпечення поміркувати над можливістю впровадження власних курсів, які б стимулювали розвиток викладацької майстерності на рівні факультету, або й університету, де НПП ділилися б своїми здобутками та обговорювали кейси, які можна покращити.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

ОП забезпечена якісним професорсько-викладацьким складом, які є фахівцями у своїй спеціалізації, провадять академічні дослідження, результати яких імплементують в читання власних курсів. НПП регулярно підвищують свою академічну та професійну кваліфікацію. ЗВО має прозорий та дієвий механізм добору викладачів, завдяки якому вдалося сформувати професійний колектив. Задля систематичного вдосконалення ОП ЗВО та адміністрація факультету використовує дієві механізми моніторингу та опитування пропозицій стейкхолдерів, зокрема роботодавців. Останні відзначають позитивну динаміку стосовно мовної підготовки випускників, а також їхньої обізнаності з особливостями регіональної історії.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

ЕГ пропонує поміркувати над можливістю запровадження власних курсів, які б стимулювали розвиток викладацької майстерності на рівні факультету, або й університету.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ОП відповідає вимогам даного критерію, пропозиції ЕГ мають рекомендаційний характер, суттєвих недоліків не виявлено.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час дистанційного огляду та на підставі матеріалів, наданих гарантом ОП й розміщених на сайті факультету (<http://history.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/3dtour>), експерти пересвідчилися, що матеріально-технічна та навчально-методична база ЗВО підтримується на високому рівні для досягнення очікуваних результатів навчання ОП. ЕГ були продемонстровані корпус факультету історії, політології та міжнародних відносин, де проводиться більше 90 % занять (окрім занять з фізичної культури). Надані відео про головний корпус Університету, наукову бібліотеку, гуртожиток. Для організації освітнього процесу здобувачів ОП використовуються оснащені мультимедійними засобами аудиторії, 2 комп'ютерні класи, бібліотека та читальний зал, Буковинський центр Археологічних досліджень, етнографічний музей, лінгафонний кабінет, приміщення центрів та науково-дослідного інституту. В корпусі факультету також розташовані їдальня, філія бібліотеки, Центр Американських студій, Центр НАТО, Центр польських студій, Центр румунських студій, Центр канадських студій, НДІ Європейської інтеграції та регіональних досліджень, кафедра іноземних мов. Результати опитування здобувачів свідчать, що переважну більшість з них влаштовує матеріально-технічне забезпечення та санітарно-побутові умови організації освітнього процесу (<https://cutt.ly/CGC6iCb>). Умови проживання в гуртожитку відповідають санітарним нормам. Для підготовки до занять, у вільний час у гуртожитку № 3 створено студентський простір «CAMPUS». (<https://cutt.ly/zGBgKUO>). Наукова бібліотека має електронні та паперові каталоги і ресурси, репозитарій для вільного користування здобувачів вищої освіти (<https://archer.chnu.edu.ua/>). Крім фондів бібліотеки здобувачі мають доступ до найбільших наукометричних баз даних (Cambridge University Press, Web of Science та Scopus, JSTOR Archive Journals тощо). В навчальних приміщеннях Університету доступний безкоштовний Wi-Fi. Освітні компоненти ОПП мають необхідне навчально-методичне забезпечення, яке значною мірою розміщено на сайті факультету (<http://history.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/051infpacket/032/BA>), платформі moodle (<https://moodle.chnu.edu.ua/>), а також доступне здобувачам освіти на кафедрах факультету. Під час зустрічі із адміністрацією ЗВО було з'ясовано, що постійно виділяються кошти на покращення матеріальних та фінансових ресурсів ОП.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час роботи у фокус-групах ЕГ було встановлено, що заклад забезпечує безоплатний доступ здобувачів вищої освіти до необхідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах освітньої програми. Університет надає безоплатний доступ викладачам і здобувачам вищої освіти до навчальної платформи Moodle (<https://moodle.chnu.edu.ua/>) та інтегрованої з Moodle університетської платформи для дистанційного навчання (<http://history.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/Obdistedu>). Викладачі мають можливість здійснювати безкоштовну перевірку своїх наукових публікацій та кваліфікаційних робіт здобувачів на платформі Unichек, договір з якою уклав Університет. За словами адміністрації ЗВО, викладачі та студенти мають можливість безкоштовно публікуватись в університетських наукових збірниках категорії В, та, на підставі міжнародних договорів, проходити міжнародні стажування та приймати участь у програмах міжнародної мобільності.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Членами ЕГ встановлено, що освітнє середовище дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти. В ЗВО функціонує необхідна інфраструктура для навчання, студенти з віддалених місць проживання забезпечуються гуртожитком. В університеті діють «Центр соціально-психологічної підтримки» (<https://cutt.ly/9GBhr73>) та «Віртуальна психологічна лабораторія» (<https://cutt.ly/FGViaVR>), які здійснюють психолого-педагогічний супровід учасників освітнього процесу. Для задоволення освітніх потреб здобувачів діють студентські гуртки; студентське наукове історичне товариство, фізкультурно-оздоровчий комплекс, зал лікувальної фізкультури, стрілецький тир, 2 волейбольні майданчики, баскетбольний, гандбольний, 2 футбольні поля та тенісний корт. У студмістечку функціонують – медпункт, стоматологічний кабінет, кафе, бари, 4 актові зали та студентський клуб. При ЧНУ діє «Центр культури і дозвілля ЧНУ» (<https://www.facebook.com/leisurechnu>, https://www.instagram.com/art_chnu/?igshid=1v4vfzohblaj2, https://www.youtube.com/channel/UCAzcmKOGMI_E_fRSofpnAA). Для студентів ОП проводять профілактичні заходи, тренінги, інструктажі з техніки безпеки, профілактики захворювань та збереження здоров'я. Під час проведення дистанційної експертизи проводилися навчання у випадку повітряної тривоги. В усіх приміщеннях, де проводяться заняття, витримуються відповідні санітарні умови, в усіх навчальних корпусах є цілодобова охорона. Під час пандемії, в ЧНУ всі корпуси були оснащені приладами для температурного скрінінгу, засобами антивірусної гігієни, місцями утилізації масок і рукавиць. Для з'ясування рівня задоволення освітніх потреб, зі здобувачами проводяться бесіди та анонімні тестування («Викладач очима студентів», «Університет очима студентів») яке проводить соціологічна лабораторія Університету (<http://history.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/051infracket/032/BA/070pytuvannya>). Систематичність проведення цих опитувань було підтверджено здобувачами під час відео зустрічі у фокус-групі. Результати опитувань обговорюються на методичних радах з метою покращення якості освітнього процесу (<http://www.sociology.chnu.edu.ua/?page=ua/Soc.%20olabulatoria>, <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/02%20osvitniad/page08>) В ЗВО активно діють органи студентського самоврядування: студентський профком та студентський парламент (<https://cutt.ly/kGViaPv>), які ефективно співпрацюють з адміністрацією ЗВО для вирішення проблем здобувачів освіти в навчальній та побутовій сферах.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Експерти з'ясували, що ЗВО забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, які навчаються за даною освітньою програмою. Освітня підтримка здобувачів вищої освіти здійснюється через організацію доступу до ресурсів бібліотеки, навчально-методичного забезпечення на сайті ФІПМВ; надання необхідної інформації на кафедрах факультету, відділів та центрів університету; через індивідуальне консультування викладачів. Основною ланкою комунікації здобувачів з університетом є інститут кураторів. Соціальна підтримка здобувачів забезпечується також через державні і недержавні стипендії (<https://cutt.ly/AGBh01k>), звільнення соціально-вразливих груп від сплати за гуртожиток, про що на фокус-групах говорили здобувачі освіти та представники адміністрації. Механізм інформаційної підтримки здобувачів вищої освіти реалізується через оприлюднення загальної інформації щодо організації та процедури освітнього процесу на сайті університету/факультету та щодо організації та процедури освітнього процесу за ОП (<http://history.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/051infracket/032/BA>). Активним в організаційній, інформаційній, консультативній та соціальній підтримці здобувачів в ЧНУ є студентське самоврядування (студентський профком та студентський парламент), яке через сторінки в соцмережах та особисте спілкування доносять потрібну здобувачам інформацію. Також вони забезпечують захист прав та інтересів здобувачів. ЕГ відмічає позитивну практику щодо запровадження нового інститут студкураторів, які допомагають з інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою здобувачів-першокурсників (<https://www.facebook.com/profipmv/photos/pcb.2698710530428103/2698710240428132>), що також розвиває комунікативні навички самих студентів. За результатами опитування здобувачів вищої освіти за ОП «Історія та археологія» 82,5% визначають академічну, консультативну, інформаційну, психологічну та соціальну підтримку як відмінну, 17,5% - як добру.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

В ЗВО розроблений і затверджений «Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/oGBhJMI>), окрім того в статуті ЧНУ прописано зобов'язання університету створювати необхідні умови для здобуття вищої освіти особами з особливими освітніми потребами (<https://cutt.ly/gGBhXdG>). Безпосередньо на ОП здобувачі з особливими освітніми потребами не навчаються, але Університет забезпечує відповідний супровід на інших ОП. Згідно з Положенням, особи з особливими освітніми потребами мають право на безкоштовне забезпечення інформацією для навчання у доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлене станом здоров'я. Для цих осіб у «Правилах прийому до ЧНУ у 2021 р.» (http://vstup.chnu.edu.ua/?page_id=80) прописані спеціальні умови вступу. Університет намагається покращувати інфраструктуру для полегшення доступу таких осіб до навчальних, наукових, соціально-побутових приміщень ЗВО. Відзначимо, що в кожному навчальному корпусі є відповідальна особа – працівник адміністративно-господарського відділу, в обов'язки якого входить й супровід людей, що мають труднощі при пересуванні. Цю інформацію під час фокус-груп підтвердили студенти та гарант ОП, які зазначили, що на ОП 014 «Середня освіта. Історія» є здобувач з вадами зору, якого на заняттях постійно супроводжує спеціальна людина. Для матеріального забезпечення здобувачів, які потребують додаткового соціального захисту, профспілковий комітет надає кошти для оздоровлення. Все це ЕГ вважає взірцевою практикою. ЕГ відмічає, що в корпусі ФПМВ не передбачені пандуси, або інші засоби для вільного пересування людей з обмеженнями руху. Під час спілкування адміністрація та гарант ОП дали пояснення, що стаціонарні пандуси в корпусі, який є пам'яткою архітектури національного значення не можна встановлювати, що з огляду на законодавство з охорони пам'яток є цілком слушним. ЕГ в якості поради рекомендує знайти технічне рішення для полегшення самостійного пересування людей із зазначеними потребами. Відзначимо, що представники адміністрації відреагували на зауваження та пообіцяли вирішити це питання у найближчий час.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

ЕГ відзначає, що в Університеті діє низка нормативних документів які врегульовують процедури вирішення конфліктних ситуацій та визначають політику ЗВО щодо них. Так в ЧНУ політика врегулювання конфліктних ситуацій (сексуальні домагання, дискримінація та корупція) регулюється «Правилами академічної доброчесності у ЧНУ» п. 3.1 (<https://cutt.ly/BGBjkeF>); «Етичним кодексом ЧНУ» п. 2.8. (<https://cutt.ly/JGBjvYa>); «Положенням про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання суперечок учасниками освітнього процесу у ЧНУ» (<https://cutt.ly/DGBjRgX>), яке визначає принципи, форми, методи, інструменти безконфліктних комунікацій і врегулювання конфліктів учасників освітнього процесу. Консультативно цей процес супроводжується Центром соціальної-психологічної підтримки (http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/gum_osvita/040_sots_psykh_tsentr). Розгляд скарг і звернень відбувається шляхом особистого прийому громадян керівництвом університету. Студпарламент факультету та профбюро факультету є важливими органами вирішення конфліктних ситуацій. На офіційному веб-сайті ЧНУ розміщено телефони та електронна пошта, куди можна звернутися у випадку виявлення корупції (http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/anti_corruption). В ЧНУ здійснюється систематичний моніторинг корупційних проявів, дискримінації, сексуальних домагань шляхом регулярного опитування здобувачів (анкета «Освітні проблеми в оцінках студентів» та соціологічного дослідження «Викладач очима студентів» (<https://cutt.ly/RGBjIWc>)). За результатами останнього опитування 98,8% відповіли «ні». Під час зустрічей у фокус-групах було з'ясовано, що здобувачі ОП ознайомлені з процедурами вирішення конфліктів та протидії корупції; випадків експлуатації, фізичного та психічного насильства, дискримінації (за будь-якою ознакою), проявів сексуального домагання, корупції в межах освітньої програми зафіксовано не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ЗВО забезпечує матеріально-технічну та навчально-методичну базу на високому рівні. Здобувачі та викладачі мають безкоштовний доступ не лише до освітньої інфраструктури та навчальних ресурсів, а й до можливості міжнародної мобільності та стажування. В межах корпусу факультету розташовані спеціалізована бібліотека, різні наукові центри, археологічна лабораторія, кафедра іноземних мов, що сприяє досягненню очікуваних результатів навчання ОП, створені всі умови для успішного навчання та розвитку особистості. Освітня, організаційна, інформаційна, консультативна, соціальна підтримка здобувачів на ОП здійснюється якісно та систематично. Майже всю інформацію здобувачі можуть отримати на сайті університету або факультету. В ЧНУ створені необхідні структурні підрозділи, чітко визначені їх компетенції та механізми їх функціонування. Налагоджена ефективна система студентського самоврядування та створені необхідні механізми впливу на покращення освітнього середовища, думка студентів з цього приводу моніториться та враховується. ЕГ відмічає позитивну практику щодо

запровадження нового інституту студкураторів, які допомагають з інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою здобувачів-першокурсників.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

ЕГ рекомендує знайти технічне рішення для організації самостійного пересування людей з обмеженнями руху в межах корпусу університету, не порушивши законодавства із захисту пам'яток архітектури.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ЕГ вважає, що за 7 критерієм ОП заслуговує на оцінку А. Піклування ЗВО про здобувачів освіти та викладацького складу заслуговує на увагу. Взірцевим вважаємо матеріальну підтримку студентів та надання можливості безкоштовного міжнародного стажування. Університет надає якісну інформаційну, консультативну, соціальну підтримку здобувачів; на ОП враховують інтереси студентства та залучають як самих здобувачів, так і органи самоврядування, до адаптації та допомоги студентам-першокурсникам. Постійне поновлення матеріальної бази свідчить про зацікавленість адміністрації ЗВО у розвитку даної ОП. Наведена вище рекомендація є не суттєвою і не впливає на загальне позитивне враження ЕГ від освітнього середовища та матеріальних ресурсів, в яких функціонує ОП.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ЗВО створена ефективна система моніторингу та оновлення ОП. Моніторинг стосується як структури та відповідності нормативним вимогам, так і перегляду та оновлення освітніх компонентів. Це регламентовано «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ» (<https://cutt.ly/8SkHji1>) та «Положенням про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ» (<https://cutt.ly/3SkKJaW>). Загально університетська система моніторингу включає в себе навчально-методичну раду університету, Центр забезпечення якості освіти тощо. Не менше ніж раз на рік, а то, за потреби, і двічі проходить моніторинг всіх ОП. Під час зустрічі у фокус групах ЕГ було встановлено, що останній перегляд ОП, що акредитується, здійснений восени 2021 року: <https://cutt.ly/8SkCiSK>. Система моніторингу передбачає і обов'язкове проведення анкетувань серед учасників освітнього процесу (як здобувачів (<https://cutt.ly/USkLosp>), так і НПП та, наприклад, роботодавців). Так наприклад 16 лютого 2022 р. відбувся загально університетський вебінар для гарантів освітніх програм. Під час вебінару, гаранті мали можливість ознайомитись з звітами експертних груп та галузевих експертних рад. Також ознайомились з можливостями вдосконалення ОП та поділились досвідом впровадження ОП. У вебінарі взяла участь гарант програми 032 «Історія та археологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Г.Яценюк. Вебінар провели перший проректор – Балух В.О.; начальник навчального відділу – Гарабажів Я.Д.; методист відділу ліцензування – Штефюк П.Л. (<https://cutt.ly/fGBGOSa>)

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У ЧНУ існує реальна практика залучення здобувачів вищої школи до процесу перегляду освітньої програми. (див. протоколи надані за запитом ЕГ.) Відбувається це залучення в основному шляхом опитувань, як письмових так і дистанційних опитувань на базі освітньої платформи Moodle. На сучасному етапі рішення щодо регулярних опитувань Moodle стосовно рівня задоволення якістю викладання та навчання з кожної дисциплін. Результати опитувань оприлюднюються на офіційному веб-сайті ЗВО.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці залучені до процесу перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості у таких випадках: відкриття ОП, встановлення рівня зацікавленості в ОП на ринку праці, перегляд ОП (збір відгуків та рецензій, обговорення освітніх компонентів). Під час акредитаційних онлайн зустрічей ЕГ переконалася в тому, що стейкхолдери активно залучені до процесу оцінки та перегляду ОП «Історія та археологія» та інших процедур забезпечення її якості. Всі учасники зустрічі позитивно оцінили рівень теоретичних знань випускників ОП що акредитується. Директор ліцею № Сігітов А.І. має приклади співпраці навчального закладу з ЗВО у рамках проведення олімпіад, різноманітних конкурсів та діяльності МАН. Загалом учасники відеозустрічі мають гарне враження про випускників ОП «Історія та археологія».

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У ЧНУ на факультеті ОП що акредитується є практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників. ЗВО відслідковує цю інформацію. Звіт про самооцінювання містить розлогі статистичні дані щодо працевлаштування випускників. Під час онлайн зустрічі з випускниками ЕГ могла побачити, що випускники не мали проблем із працевлаштуванням після закінчення навчання. Вони підтримують зв'язок з факультетом, задоволені вміннями, знаннями та навичками, що були отримані в результаті навчання на факультеті, реалізують здобуте на практиці. ЗВО має асоціацію випускників (<https://alumni.chnu.edu.ua>), а також сторінку відомих випускників факультету на офіційному сайті (<https://cutt.ly/jG4jroz>).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Як вже згадувалося в Кр.4.4. Викладачі ОП періодично оновлюють зміст ОК, які викладають. ЕГ мала можливість порівняти звіт СО та протоколи засідань кафедри (додані у систему) і під час зустрічі 8 з представниками структурних підрозділів, відповідальних за внутрішнє забезпечення якості вищої освіти, навчально-методичну роботу. ЕГ з'ясувала, що зміст ОК періодично обговорюється на засіданнях кафедр, міжкафедральних засіданнях та розглядається на вченій раді факультету, коли вносяться певні зміни. У 2020 році відбувся перегляд ОП «Історія та археологія» та було внесено ряд змін, що стосуються окремих ОК, ці зміни відображені у документі «Обґрунтування перегляду ОП» (<https://cutt.ly/oSkBPIO>) Забезпечення якості освіти ЗВО регламентується державними нормативними актами, внутрішнім «Положенням про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича», «Положенням про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича», (<https://cutt.ly/SGBLgWK> та <https://cutt.ly/VGBLxkd>) «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/14UAVRHptFJkoS4NW5h35DhfpsqOsypr/view>), якими передбачається періодичний перегляд освітніх програм, моніторинг заходів, спрямованих на вдосконалення освітніх програм, залучення зацікавлених сторін до перегляду та порядок внесення пропозицій до поліпшення ОП. У лютому 2021 року ОП була переглянута з урахуванням пропозицій різних груп стейкхолдерів.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Дана ОП акредитується вперше, тому попередні пропозиції та зауваження відсутні. Аналіз звітів акредитацій інших ОП факультету історії, політології та міжнародних відносин, сайту ЗВО та спілкування у фокус-групах показав, що зауваження інституційного характеру висловлені іншими ЕГ були враховані. Зокрема, враховані пропозиції ЕГ, яка акредитувала ОП «Історія та археологія» магістерського рівня (ID 1250): експерти рекомендували покращити комунікацію з органами студентського самоврядування, залучити роботодавців до робочої групи ОП. Дані пропозиції були враховані, зокрема, була проведена зустріч з представниками студентського самоврядування і узгоджено основні напрямки спільної роботи; враховані пропозиції та рекомендації, які були висловлені ЕГ в ході акредитації ОП «Середня освіта (історія)» першого (бакалаврського) рівня (ID 29244). Зокрема, комісія рекомендувала звернути увагу на співпрацю з роботодавцями, підсилити практичні заняття. Враховувались і пропозиції та рекомендації інших ОП першого рівня, які проходили акредитацію в 2019-2020 рр. Під час спілкування з адміністрацією було з'ясовано, що в ЧНУ розроблено процедури реагування на зауваження і пропозиції, які виникають в результаті роботи акредитаційних комісій по ОП різних спеціальностей. Висновки цих комісій розглядаються і аналізуються на вчених і методичних Радах Університету та його підрозділів. Приймаються відповідні заходи щодо їх усунення.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В Університеті здійснюється політика, спрямована на формування культури якості освіти, що відображено як в нормативних документах ЗВО, а також було помітно під час спілкування з учасниками освітнього процесу під час фокус-груп. Залучення здобувачів до процесу внутрішнього забезпечення якості освіти відбувається на регулярній основі шляхом бесід, круглих столів, анкетування та їх участі у засіданнях кафедри. Врахування пропозицій здобувачів вищої освіти здійснюється гарантом ОП та членами проєктної групи після їх аналітичного перегляду та узгодження з пропозиціями роботодавців і викладачів. В університеті створений та діє Центр ЗЯВО та соціологічна лабораторія які здійснюють як соціологічні опитування здобувачів (<https://cutt.ly/IG3Z9BO>) так і повинні допомагати структурним підрозділам проводити моніторинг та формувати культуру якості. Представники студентського самоврядування входять до складу методичної та Вченої ради факультету та методичної Ради університету беруть активну участь у питаннях покращення якості освіти, а також – безпосередньо приймати участь в обговоренні та прийнятті відповідних рішень <https://cutt.ly/nG3XirC> В СО гарант зазначає, що «при вирішенні питань, які стосуються організації освітнього процесу, відбуваються зустрічі з ректором та деканом ФІПМВ – очно або онлайн. В листопаді 2021 р. було проведено анкетування серед здобувачів щодо форми навчання в період перебування міста у «помаранчевій зоні». В ЧНУ створено мережу інформантів, до якої залучено представників усіх факультетів та інститутів університету. <https://cutt.ly/NG3Xnf4> Раз на семестр відбуваються зустрічі гаранта програми з представниками студентського самоврядування на яких обговорюється якість ОП». Представники студентського самоврядування підтвердили цей момент і неодноразово наголошували на своїй участі у процесі внутрішнього забезпечення якості ОП. Залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу в рамках ОП, також відбувається. В тому числі і через рецензії Зокрема, під час обговорення ОП в лютому-березні 2020 р. були залучені: Рубанець М. – директор Державного архіву Чернівецької обл.; Богачик Т.С. – заступник директора ІПОЧО, Директор обласного краєзнавчого музею І.Яворська. Ці роботодавці особливу увагу звертають на посилення практичної складової освітньої програми та покращення навиків роботи здобувачів з різними видами джерел. Також на базі факультету, з 2020 р. щосеместрово проводяться курси підвищення кваліфікації вчителів, серед яких присутні директори та завучі шкіл міста та області; в рамках даних курсів, під час традиційного круглого столу, який проводиться в перший і останній день курсів, відбувається консультативне обговорення ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильною стороною ОП є активне залучення здобувачів, відповідальне ставлення до удосконалення ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

У якості рекомендації ЕГ вказує на те, що Етичний кодекс датується 2016 роком. Оновлення було б доречним.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОП відповідає вимогам даного критерію, пропозиції ЕГ мають рекомендаційний характер, суттєвих недоліків не виявлено.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ встановила, що правила, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, відображені в нормативно-правових документах університету та доступні всім зацікавленим особам у вільному доступі (<http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/o2%20osvitniad/o2>). Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу в ЧНУ зазначено у Статуті університету (<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnVm9xSzJHdWs1X3BVdTRSMWoxUj1Nb1dRYzFr/view?resourcekey=0->

SVTuQ81cyYf1gMt1-HRcA) та «Колективному договорі ЧНУ (<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnRTdLaUdBYVd6cHdsVDFkYjk3cWxRZZZheUt3/view?resourcekey=0-1eFSJGThuEiPQdq-D45sWA>). Окремі аспекти прав та обов'язків регулюються в ЧНУ спеціальними Положеннями. Також сформовано збірник нормативних документів, який містить весь нормативний інструментарій ЧНУ (<https://drive.google.com/file/d/1oiZdkjt-oXmhqMaLm-3obzRg4LRK3pEq/view>). Права та обов'язки учасників освітнього процесу є зрозумілими. Адміністрація ЗВО, НПП та здобувачі освіти намагаються дотримуватися їх під час реалізації ОПП.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На сайті факультету історії, політології та міжнародних відносин ЧНУ у розділі «Публічне обговорення» розміщений проект ОП (<http://history.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/051infracket/032/BA/01opp/01public>) та електронна пошта гаранта ОПП для направлення пропозицій. Таблиці пропозицій після громадського обговорення, які б полегшили розуміння потенційних стейкхолдерів щодо запланованих змін, у вільному доступі розміщено не було. Відповідно, ЕГ рекомендує під час внесення наступних змін в ОП розміщувати у підрозділі «Публічне обговорення» разом із проектом програми й таблицю пропозицій.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Всю необхідну інформацію про освітню програму (безпосередньо ОП, проект ОП, протоколи обговорення, відгуки, рецензії, навчальні та робочі плани, методичне забезпечення, силабуси тощо) розміщено на сайті ФПМВ у розділі «Інформаційний пакет» (<http://history.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/051infracket/032/BA>). Обсяг оприлюднених матеріалів про ОП достатній для ознайомлення всіх зацікавлених сторін. Інформація щодо вступу на ОП розміщена у розділі «Абітурієнту» (<http://history.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/07abit>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

В ЗВО в повному обсязі визначено та оприлюднено правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Учасники освітнього процесу дотримуються їх під час реалізації освітньої програми. Інформація, яка стосується ОП, оприлюднюється вчасно та в повному обсязі на сайті ФПМВ та є достатньою для забезпечення потреб та інтересів всіх учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

ЕГ рекомендує під час внесення наступних змін в ОП розміщувати у підрозділі «Публічне обговорення» разом із проектом програми й таблицю пропозицій.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЕГ вважає, що в цілому реалізація ОПП «Історія та археологія» першого рівня вищої освіти відбувається прозоро і публічно.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Дружкова Ірина Сергіївна

Члени експертної групи

Квітковський Віктор Ігорович

Бородіна Тетяна Миколаївна